

Pesnik: Pristrčna hvala ti, vladar vernikov! Ti si podoben polju, na katerem vsako leto po večkrat dozore plodovi; ti si drevo, na katerem raste cvet in sad ob enem. Zdaj si me napravil najbogatejšega možá, samó da mi za moje živali nedostaje še ovsá in sená, da bi jih prehranil. Tudi bodo gotovo prišli šejki, dervíši, pesniki, prijatelji in sorodniki, da mi čestitajo k mojej sreči, in teh ne bom smél odpustiti, da jim ne bi postregel, že zaradi tega ne, ker sem v milosti pri Kalifu. Divjačine bom imel dosti, da jim postrežem, ali od kod naj vzamem kruha in sočivja?“

Kalif: Umeje se, da bogatin ne sme samó imeti, nego on mora tudi dajati, zatorej bom ukazal, da se ti dadé posestvo, kder si bodeš prideloval hrane za svojo živino in ljudi.

In pesnik je dobil pismo, s katerim se mu je podarilo 200 oralov zemlje, da je imel žita za kruh, pašnike za živino in vrt za sadje in sočivje. Na to je pesnik pokleknil pred Kalifa in dejal: „O vladar vseh vladarjev! Ti si kakor Nil med rekami, ki izstopi iz svoje struge, da podeli mokroto in rodovitost polju, potem pa zopet stopi v svojo strugo. Pomisli torej, ali bode zemlja, ki jo imam od tvoje milosti, brez obdelovanja rodila? Jaz ne znam niti orati niti kopati; od kod naj vzamem delavcev za obdelovanje polja, pastirje za svojo živino in služabnike za obdelovanje vrta? Da bom imel kruha, treba bode žito požeti, izmlatiti, zmleti, moko vmesiti in testó speči; tudi trave ne morem sam kositi in sočivja ne znam sam pripravljati in kuhati. Kdo mi bode dal novcev, da vse te potrebne delavce plačam za njihovo delo? O kolike skrbi dela človeku bogastvo!“

Kadar je Kalif vse to slišal, postal je jako dobre volje. Zvijača, prekanjenost in tožba pesnikova se mu je tako dopadla, da ni celo uro čutil *dolzega časa*. *Zabavljá se je prav prijetno*. *Zatorej ukaže pesniku iz svoje zakladnice izplačati še tisoč cekinov*.

Kdor želi od mogočnikov in velikih gospodov kaj dobiti, ne sme jih podučevati, ali celó gledati, kako bi jim koristil. To je takó na jutrohem, kakor pri nas. Pevkinja in plesalka stoji pri mogoteih več nego prorokinja, prilizovalec več nego odkritosrčen poštenjak, glumač več nego zvest služabnik, in povsod se prilizovalnemu kužetu godí boljše, nego li psu, ki čuva hišo in dvorišče.

Stara pálica.

Božíč se je približal. Z radostnim srcem sem zasél voz in podirjal domóv, kjer kipi v nebó Storžca poraščeni vrh. Sneg je po malem naletával, in ko se je ustavil voz pred rojstno mi hišo, bila je njena slamnata streha užé pokrita z belim prtom. Kostanja pred hišnimi durmi pripogibala sta svoje košate veje in ječala pod snežno težo.... Črna temá polegla se je čez belo raván in zavila vso vasico v gosto meglo. Ob Kokri stoji mlin mojih starišev, a danes ne klopočejo kolesa, ne tolčejo stope, danes ni luči v mlinu, danes miruje in praznuje vse, saj danes je — sveti večer. Vsi domači so odšli k pólunočnej maši, samó jaz sem ostal domá „za váruha.“ Da-si truden, vender nisem mogel zaspati, marveč vzal sem knjigo in hotel

čitati. A danes ni mi hotelo to nikakor od rok. Sladki občutki so mi polnili srce in glávo. Kar začujem blizu sebe neko tiho šepetanje. Nategujem ušesa, — in nisem se motil! Tam v kotu pri starej, rumeno pobarvanej omari je stala debela, z železom okovana palica in pripovedovala porcelanastej deklici, katero sem prinesel svojej sestrici za „božič,“ kaj je doživela.

Pripovedovala pa je to-le :

„Pred davnim, davnim časom je bilo, ko sem rasla jaz še veselo v dre-novem grmu tam zunaj vasi, v logu. Bilo je prijetno življenje takrat. Okolo mene so stale velike bukve in črni gabri in delali so mi senco, kadar je o póludne preveč pripekalo solnce. Ptíčki so skakljali po njihovih vejah in prepevali sladke pesni Bogu v slavo. Pod menoj pa so cvetele pobožne vijolice in me napolnjevale s sladko vonjavo. Poleg mene je pripéla rudeča taščica svoje gnezdece, in z veseljem sem gledala, kako so čivkali ptíčki in odpirali široke kljunčke, v katere jim je dobra mamica pokladala živeža. Kmalu pa so dorasli mladi neposajenčki, in zdaj še le pričelo se je pravo življenje! Kar ubogati niso hoteli več svoje mamice. Nič več jim ni bilo ostati v gnezdu, temveč skakali so po mojih sestrah in po meni in čivkali, a vedno jim je morala še starka nositi živeža. Res so bili od začetka še nekoliko nevkretni, in marsikateremu je včasih zmanjkalo vejice pod nogami in padel je tako ne-rodno v mehko travo, da sem se morala smijati. A hitro se je pobral in zopet bil na veji. Sram ga je bilo nekoliko, ker so me bratej z njega norče-vali, češ, da je tako neroden in nevkreten, da naj raje še ostane v gnezdu; a časoma nehali so mu nagajati, in tudi on je pozabil svoje jeze in zopet ž njimi vred skakal sèm ter tjà in čivkal. Tako je bilo ves dan. A še na večer bilo jih je težko spraviti domóv, in mnogo je imela opraviti uboga mati, da jih je umirila....

Po noči mi je bilo res včasih bolj čudno pri sreci, posebno kadar je skovikala sova, ali pa okolo mene frfotal ostudni netopir. Takrat sem se stisnila k svojim sestricam in ž njimi vred gledala tjà gori proti nebu, kjer je plapolala toliko tisoč svitlih lučic, in kjer se je med njimi vozila svítla luna. Gori smo gledale in šepetale med seboj, kako lepó, kako brezmejno lepó mora biti tamkaj med svitlimi lučicami!.... Res krasno je bilo življenje v logu! —

A minula je zelena vzpomlád in gorko poletje, in približala se je jesen. Bukvam in gabrom okolo mene je odletavalo zarumenelo listje, in tudi jaz sem je zgubila in stala gola med golimi svojimi sestrami. Vijolice pod menoj so užé usahnele, in ptíčje petje je potihnilo. Male taščice so postale godne in dobile lep siv kožušček na prsih lepo rudeče pobarvan. Prav take so bile kakor njih mati. A mrzel veter začel je bríti, in uboge taščice je pričelo zebsti. Zatorej so vzele slovó od mene in mojih sestic, dvignile se in odplule tjà daleč daleč, kjer sije vedno poletje, kakor mi je pravila starka. Pač lepó mora biti tamkaj! Rada bi bila šla ž njimi, a ni mi bilo moč; zato pa sem žalostna gledala za njimi, dokler mi niso izginile izpred oči. Potem pa sem se stisnila k sestricam, kajti bilo je mraz, hudó mraz. —

In prišli so v log delavej z grabljami, in pričeli grabiti listje. A tudi njih je zeblo. Z nogami so ceptali, roké si méli in vanje sóplj gorko sapo. — Moje listje pa je grabil starikav moč. Ko se je ozrl v grm in zagledal

mene, vzel je sekiro in mi jo zasadil v noge. Zaječala sem, in z menoj zaječale so tudi moje sestre... Odsekal me je in vrigel pod grm, kjer sem jokala, britko jokala: saj sem se morala ločiti od svojih. — Na večer pa me je pobral stari mož in me prinesel v to hišo, kjer sem zdaj. Ostrgal mi je kožo in me okoval z železom. A tudi tukaj se mi ni godilo slabo. Večkrat me je vzel mož s seboj, posebno ob nedeljah, ko so zvonili zvonovi takó mило in vabili kristjane v cerkev. In kako lepó je v cerkvi, posebno na sveti večer! Tudi takrat sem bila užé ondu. A to je davno, davno, in vender ne pozabim tega nikdar. Sveti večer je bil kakor danes, in sneg...“

Palica je umolknila. Nekdo je potrkal na okno, in to jo je zmotilo. Šel sem odpirat. Domači so se vrnili od pólunočne službe božje. Povedal sem še svojim starišem in sestrici, kaj je govorila palica; potem smo šli počivat. Dolgo sem še čul v postelji, bo-li začela zopet pripovedovati palica, ali zamán! —

Ksaverij.

Klepetec.

Lenka je prodajala raznovrstno drobnino, s čimur si je kruh služila. Zraven je bila prva opravljivka in obrekovalka vse vasí. Ni je bilo stvarce, ni ga bilo človeka, da bi se ga ona ne bila doteknila s svojim strupenim jezikom. Ljudjé, ki radi v miru živé — in tacih je večina — ogibali so se je, če so se le mogli, kamo li, da bi hodili k njej kupovat. Zato je silno malo prodala in njena imovina je pešala od dne do dne.

A bila je toliko kratkovidna, da ní zapazila vzroka.

Vsa v skrbi, da se jej gospodarstvo ne sesede, poprašá izkušnega moža, svojega soseda, zakaj lí ima tako malo kupcev, saj je vender njeno blagó dobro in lepo.

„To bi mi bilo lahko povedati,“ odvrne sosed, „samó z menoj moraš iti nekaj časa. A zdaj ne utegnem; po póludne se napotíva.“

Lenka, silno radovedna, kam jo popelje modri sosed, pričakuje ga užé težko. Mož pride ter prosi Lenko s seboj.

„Ali se hočem malo preobleči,“ reče Lenka, menéč, da jo mož popelje kam daleč.

„Ni treba,“ odvrne sosed.

Napravita se torej iz hiše. Po senci gresta preko vrta na polje, govoreča o marsičem. Sredi polja obstane Lenka. „Kaj klepeče takó?“ reče in se ozrè na drevó, stoječe sredi zelenega polja. „Poglédite, sosed, tisti leseni klepetec vedno klepeče, pa je s klepetanjem pregnal užé vse ptíce. In zdaj gosénice objedajo listje po drevji, da je užé skoraj vse goło.“

Tu jej mož naglo seže v besedo: „Inako tudi ti s svojim klepetavim jezikom odvrčaš od sebe ljudi, ravno tako, kakor óni klepetec ptíce. In ako ne opustiš te grde svoje navade, poide ti vsa imovina. Potem bodeš odurna, vsem nepriljubljena beračica.“

Takó je dejal modri sosed ter se poslovil od Lenke.

Jos. Gradáčan.